

Dicklee

[*Alfven Harald*]

BYMUSIKKORPSET HEIMDAL

1886 - 1936

Bymusikkorpset „Heimdal“ ved 50 års jubileet 1936.

Hvad som gikk forut.

Porsgrunn har alltid hatt ord for å være en god musikkby. Musikken blev dyrket med iver i de høiere kretser, og det gamle Jønholt var i sin tid et musikkcentrum for byen.

I 1867 blev Porsgrunns musikkforening dannet efter initiativ av Jørgen Knudsen. Denne forening, som forøvrig like meget er en selskapelig forening, har hatt den største betydning for musikklivet i byen.

Hornmusikk og offentlig gatemusikk blev imidlertid besørget av omreisende mere og mindre faste musikkorps — gjerne tyskere. —

Ved særlige anledninger blev disse benyttet.

Imidlertid vokste interessen også for hornmusikk i byene. — I Skien dannet således Gulseth et musikkorps. — Og av Porsgrunns Musikkforenings musikere med Sigvart Andresen i spissen blev det dannet en hornblåsersektet som kalte sig «Heimdal». Deltagere i denne sektet var bl. a. Hans Stephensen, O. K. Abrahamsen og Nils Mathisen. Notene var arrangert av organisten Oskar Hansen.

Det var også Sigvart Andresen som sammen med Harald Christiansen skapte det musikkorps som nu er blitt til: *Bymusikkorpset «Heimdal»*.

Harald Christiansen — senere brandkonstabel og brandmester — kom til Porsgrunn fra Kristiania i 1881 som murer da skolene blev bygget. Han fant sig her en hustru, og Porsgrunn blev hans hjem. — Christiansen hadde i Kr.ia stått i sangforening og var tidlig sterkt musikalsk interessert. Han fant her venner, bl. a. sine to svogere Martin og Peter Pedersen, som hadde de samme interesser.

Det første utslag disse interesser fikk, var — *Porsgrunds arbeiderforenings sangforening* som blev dannet i 1884. — Dirigent blev Sigvart Andresen.

Medlemmer av denne var bl. a.:

Bakerm. Kranz.

Baker Grøthing.

Bakerm. L. Hem.

Bakerm. Ellefsen.

Bakerm. C. Ulrichsen.

Malerm. Petter Johnsen.

Apoteker Vauvert.

Herman Jeremiassen og

Skomaker Martin Henriksen m. fl.

Denne forening sang bl. a. ved Kr. H. Dyrings og adjunkt Lunds bryllupper og ved Christen Knudsens begravelse.

Denne sangforening og nevnte hornblåsersekstet var direkte forløpere for musikkorpset som blev dannet 24. september 1886. Det gikk slik til:

Til den 17de mai 1886 hadde festkomiteen sikret sig musikk av den bekjente Wold med hans 6 musikere, og komiteen møtte op på stasjonen med svære sløifer på snippkjolene for å motta musikken. Men de fikk lange nesar, for tyskerne gjorde «svensker» av sig.

Dengang reddet musikkforeningens hornblåsersekstet si-

tuasjonen. Men da besluttet Sigvart Andresen og Harald Christiansen å få dannet eget musikkorps. Den 11. juni 1886 står følgende annonse i «Grenmar»:

Hornsextet.

Der skal i Porsgrunds Arbeiderforening opøves en Hornsextet, til hvilken Foreningen ved Hjælp af Bidrag fra Brændevinssamlaget skal anskaffe Instrumenter. Foreningen vil muligens ogsaa betale endel av Instruksionssalæret, men Resten af dette maa erlægges af Sextetens Medlemmer.

De, der ønske at komme i Betragtning ved Dannelsen af denne Sextet, bedes at henvende sig til Undertegnede, der giver Oplysninger.

11/6—86.

Joh. Holler,

p. t. Arbeiderforeningens Formand.

Johan Holler, som var formann i arbeiderforeningen og med i styret for brændevinssamlaget, fikk dette siste til å bevilge 600 kroner til instrumenter. Det blev innkjøpt:

En liten tuba.

En lang basun.

To althorn med bøiler fra Es til F samt en B-kornett.

Navnet blev:

Porsgrunds arbeiderforenings hornsextet,
og dirigent blev Sigv. Andresen.

De første medlemmer var:

Bakermester Kranz (B-kornett).

Blikkenslager Martin Pedersen (Althorn).

Skomaker Halvorsen (Es-kornett).

Nils Aslaksen (senere brandmester) (Tuba).

Harald Christiansen (Basun).

Ingebret Gunnarsen (Althorn).

Året efter blev Peter Pedersen med.

Den 17de mai 1887 spilte korpset første gang ute.

Senere tok korpset navnet «Heimdal» — efter den gamle gud, som blåste på gjallarhornet så det hørtes over hele verden. —

Det gamle „Heimdal.“

„Heimdal“ fra 1889.

Bymusikk, konserter.

Korpset var som nevnt til å begynne med bare en sekstet, og forholdene var i det hele små. Men publikum var dengang ikke så nøie og var glad for at byen hadde fått sin egen bymusikk. Korpset blev snart meget populært og fikk gjennom årene jevn og god støtte av Porsgrunds Sparebank.

«Heimdal» spilte ved alle store anledninger, først og fremst da 17de mai ved togene og til dans om aftenen.

Det blev holdt regelmessige konserter på dampskibsbryggen, hvor Reynoldsmonumentet nu står, tildels sammen med sangforeningen «Skald».

Påske og jul assisterte korpset i kirken før vi fikk det nye orgel.

Påskemorgen og pinsemorgen spilte «Heimdal» sine vakre koraler fra Borgeåsen ut over byen, hvor vinduene kom op for å opfange de skjønne toner.

Disse morgener blev også de vakreste minner for musikantene selv, som fra Storeskott hadde det herligste skue. —

Koraler blev også spilt på elven, hvor tonene blev båret langt på vannet.

Korpset blev naturligvis ofte engagert til å spille ved begravelser og andre høitidelige anledninger. —

Av disse skal vi nevne utstillingen 1894 og da Kong Oscar II og Prins Eugen besøkte byen 23/10—93 på gjennomreise til Vrangfoss sluser.

Korpset hadde da anskaffet sig sorte luer, som var en nøiaktig kopi av den seilerlue som Kong Oscar selv så ofte brukte.

Vi vil også nevne, at det samme «Heimdal» spilte ved festlighetene i anledning av kongevalget i 1905. «Det nye Heimdal» spilte ved kongejubileet 25 år derefter.

Turer, dans og moro.

«Heimdal» — og medlemmer av korpset — således det kjente og populære «Christiansens orchester» — måtte naturligvis spille ved en masse private fester, sportsstevner, basarer og turer med lek, moro og dans og har på den måte spilt en stor rolle for byens selskapelige liv.

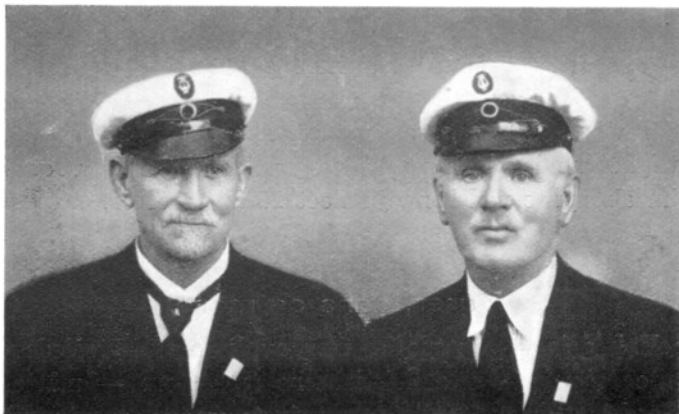
Og «Heimdal» arrangerte også mange turer og tilstelninger for egen regning. Og disse turer hører kanskje til de morsomste minner som medlemmene har. Musikanter må som andre kunstnere fukte sitt talent, og den mangeårige dirigent Sigvart Andresen var selv ikke noe hengehode. Det fortelles, at «Heimdal» engang var med ved en stor kappseilas ved Langesund med båten «Tordenskjold». Damene hadde spist op all provianten, og musikantene var sultne. Da åpnet Sigvart Andresen sin vadsekk, — som inneholdt

sild og poteter i store mengder. Og da det var øl i behold, kom humøret snart på topp.

Og det var turer til Brevik, Langesund, Langangen og til det minnerike Eidanger Bad, som engang var Porsgrunns populære utfartssted.

Efterhånden hadde medlemmene lært sig også å traktere strykeinstrumenter, således at det både var hornorkester og ved passende leiligheter kunde være strykeorkester. Dette kom godt med ved dansemoroer og fester o. l.

„Heimdal“s æresmedlemmer :

Brandmester Harald Christiansen.

Blikkenslager Peter Pedersen.

Repertoiret.

Det er selvsagt, at det gamle «Heimdal» ikke kunde gjennomføre noe større *konser*tprogram. Dagens behov og økonomien krevet marsjer og danser og et populært program.

Musikantene, som alle hadde sitt arbeide — og arbeidstiden var dengang ikke kort — kunde naturligvis ikke ofre så meget på øvelser. —

Men de få som måtte bære byrdene, viste en sjelden energi og holdt interessen oppe gjennom vekslende og ofte meget

vanskelige tider. De hadde jo ingen musikalsk utdannelse, men gikk med liv og sjel op i musikken.

Harald Christiansen forteller om den jubel det var, da korpset første gang klarte å spille nogenlunde rent: «Aften-solen smiler».

Repertoiret var militærmarsjer, sørgemarsjer, salmer og fedrelandssanger samt dansemusikk.

Av det gamle korps' bærende krefter må først og fremst nevnes Harald Christiansen, som har vært stifter og leder fra første stund, og Peter Pedersen, som blev medlem året etter. — Begge to har fortsatt som aktive musikanter også i det nye «Heimdal» og blev i generalforsamlingen 18. mars 1931 utnevnt til *korpsets æresmedlemmer*.

Peter Pedersen var solist og blåste med stor bravour «Björkens vise» og «Foglens vise».

Av andre virksomme medlemmer av det gamle «Heimdal» kan nevnes:

Blikkenslager Martin Pedersen.

Pianist Martin Olsen.

Murer Oluf Mathiesen.

Theodor Thorsen.

Karl Nilsen.

Karl Asbjørnsen.

Ole Brårud.

De fire siste gikk inn i «Heimdal fra et korps som Gunnar Knudsen hadde fått istand på Borgestad, men som efter noen år opløstes.

I en tid da musikkinteressen var dalende, kom porselensmaler W. Wildhauer og bragte nytt liv i korpset som aktivt medlem og dirigent. —

Sist men ikke minst vil vi nevne Harald Christiansens sønner, Marthin, August og Harald, som tidlig blev aktive i musikken.

Betegnende for den musikalske familie i nr. 5 i Winthergaten er det telegram som Harald Christiansen senior fikk fra «H. B.» på sin sølvbryllupsdag:

Du kom til Porsgrund, gamle venn,
for lenge, lenge siden.
Du bygget skoler — bygget hjem
og bygget så en — liten.
Og — siden kom der flere til
av disse glade gjester.
Nu har du jo i stadig spill
forlengst et helt orkester.

Det gamle „Heimdal“s dirigenter.

Revisor Sigvart Andresen.

Den første dirigent, *Sigvart Andresen*, var meget musikalsk begavet, en flink og allsidig musiker selv med et fint øre, så han med streng hånd krevet «rent spill».

Foruten disse egenskaper hadde han av gudene fått et uopslitelig humør. Han var i en lang menneskealder hele Porsgrunns populære muntrasjonsråd.

Han var alltid full av påfund og skøierstreker, og det måtte være en fryd å stå under hans ledelse og taktstokk.

Han drysset om sig med reggler, historier og moro. Han

var en skuespiller av guds nåde. «En natt i Roskilde» hørte til hans repertoire og mange andre «netter» av samme art.

Han hadde et guttaperkafjes som kunde hamle op med selveste Johs. Bruns, og han samlet på alle slags snurrepiperier som kunde vekke moro. — Hans spaserstokk var således hul — og tok en god halvflaske, så den kunde kvidre like så godt som noen «lerke».

Organist Leonhard Helland,

som også gjennom en rekke år var «Heimdal»s dirigent, var som vi vet en musikalsk komponistbegavelse av rang. —

Organist Leonhard Helland.

Han arrangerte musikkstykkene for korpset, idet han tok hensyn til hvert medlems evner, og han nådde på den måte fortrinlige resultater med det korpset, som jo var svakt i antall og i instrumental besetning. —

Hans komponistbegavelse kom også korpset til gode. Berømt var således hans potpourri over kjente melodier, egentlig komponert for klubben «Humanitas».

Den vakre sørgemarsj, som Helland skrev til sin venn, Nicolai Møllers begravelse, blev første gang spilt av «Heimdal».

Den har senere vært spilt her utallige ganger og er herfra spreddt over hele landet.

Under Hellands dirigenttid fikk korpset en sterkere karakter av *bymusikk*, og de musikalske prestasjoner blev under hans kyndige ledelse ganske respektable.

Det nye „Heimdal.“

Det gamle «Heimdal» fristet gjennom mange år en meget vekslende skjebne. Byrdene var lagt på noen enkelte, og det var ikke å vente at korpset da kunde holde sig på høiden. —

I enkelte år var det sant å si ikke meget liv i korpset. Men da Hydros anlegg i 1928—29 kom til Herøen, blev det nytt liv. —

Endel av de gamle krefter og musikkinteresserte innflyttere tok saken op og reorganiserte i møte 15. september 1930 korpset som fikk navnet

Bymusikkorpset „Heimdal.“

Det nye «Heimdal» er altså ikke mere enn seks år; men enhver som leser foreningens protokoller og følger dens arbeide gjennom disse få år, må med stigende beundring erkjenne det enestående målbevisste og gode arbeide som her er nedlagt, og de strålende resultater som allerede nu er nådd.

Det nye «Heimdal»s medlemmer, styre og dirigent har med seig energi og sjeldent samhold satt sig store og tydelige mål, som kan sammenfattes slik:

1. Å bevare det gamle «Heimdal»s beste tradisjoner og bygge på disse.
2. Å skape et musikkorps for *byen*, som imøtekommer alle de krav som kan stilles til et sådant.
3. Å gjennomføre et musikalsk program som kan være korpset og byen til ære og bidrar sitt til å fremme musikklivet her i byen.

4. Å skape en forening som gir medlemmene og familier den rene glede, den tilfredsstillelse og det gode humør som godt samhold og godt arbeide gir.

Disse punkter har det nye «Heimdal» kunnet gjennomføre fordi det direkte har kunnet nyte godt av de krefter som var intimt forbundet med det gamle og fordi det var så heldig å få det gamle «Heimdal»s siste dirigent (fra 1916), Harald Christiansen jun., til å fortsette også i det nye «Heim-

Driftsassistent Harald Christiansen.

dal». Han har tradisjon fra «Heimdal» og Porsgrunn og forer i sig de beste musikalske evner og samme glødende iver som besjeler korpsets medlemmer.

Det første punkt har det nye «Heimdal» markert på mange måter. De bærende krefter fra den gamle forening er utnevnt til æresmedlemmer i den nye. De gamle medlemmer har fått en ærefull stilling og arbeider i full forståelse med de nye krefter.

Ved en spesiell anledning — kongejubileet i 1930 — la korpset særlig vekt på at «Heimdal» spilte som det hadde gjort ved kongevalget i 1905.

Og det gamle gode «Heimdal»navn er beholdt.

Det annet punkt har korpset søkt å fylle på en særlig våken måte ved å nytte enhver anledning til beredvillig å stille sig til byens og folkets tjeneste.

Det spiller til 1ste og 17de mai. Det gir konserter i parken. — Det har tatt initiativet til julegranene og til sang- og musikk søndagen som nu er blitt tradisjon.

Det har vært lydhør og villig mot foreninger og institusjoner o. l.

Ved byens 125 års jubileum stillet korpset sig gratis og uten opfordring til disposisjon.

Som et av de faste poster på sine programmer har korpset optatt Porsgrunnssangen av *Hans Reynolds*, hvis komponist er dets dirigent.

Korpset har da også oparbeidet sig en stadig stigende popularitet i byen.

Det tredje punkt har korpset søkt å gjennomføre ved iherdige øvelser. Her lar vi tallene tale: I årene 1930 (fra sept. til nyttår), 1931, 1932, 1933, 1934 og 1935 er det holdt henholdsvis 13, 39, 32, 37, 46, 40 øvelser. Det er spilt offentlig: 1, 16, 18, 15, 21, 20 ganger.

Allerede 12/8—1931 blev «Heimdal» innmeldt i *Telemark fylkes musikkforbund*.

Korpset har med heder deltatt i følgende stevner:

- 1931. Musikkstevne i Porsgrunn (4 korps).
- 1932. Kongsberg. Fylkesstevne.
- 1933. Porsgrunn. Fylkesstevne.
- 1934. Brevik. Jubileumsstevne (4 korps).
- 1934. Skien. Fylkesstevne.
- 1936. Rjukan. Fylkesstevne.

Fra første stund og uten senere å slappes av, optok det nye «Heimdal» et intenst arbeide for å skaffe sig et tilstrekkelig antall aktive og dyktige medlemmer — samt for å skaffe midler til å kjøpe instrumenter, som et moderne janitcharorkester krever.

Det blev drevet et iherdig arbeide for å opnå kommunens støtte og selv skaffe midler ved utlodninger, tilstelninger, konserter m. v. Kommunen har også ydet korpset nogen støtte.

Korpset har da også nu 27 aktive medlemmer og en meget fyldig besetning. — Dets formann er nu

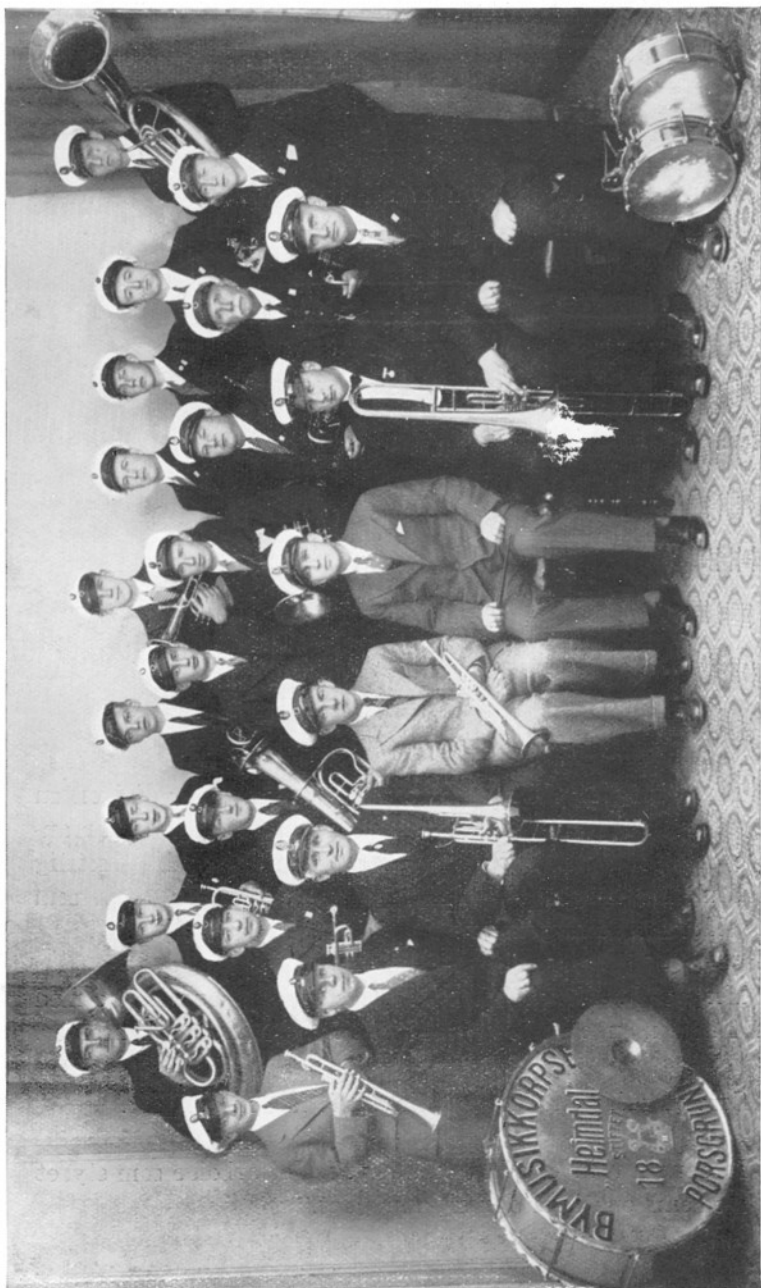
Rørlegger Halvor Teksten.

Forat korpset skulde kunne yde det beste, har dirigenten utført et meget stort arbeide ved å tilrettelegge og arrangere et stort antall musikkstykker. Han har også — særlig til bruk for korpset — komponert flere marsjer m. v. som har slått særdeles godt an.

Korpset har da også kunnet stille op og gjennomføre med stort held mange store og krevende numre på sine konserter.

Som visedirigent har Martin Christiansen fungert.

I denne forbindelse bør også nevnes det arbeide som styret og medlemmene hver for sig har ydet.

Korpset i jubileumsåret.

Korpsets medlemmer i jubileumsåret:

Halvor Teksten :	Kornett I.
Bjarne Norschau :	Kornett I.
Simon Christiansen :	Kornett I.
Karl Torjussen :	Kornett II.
Karl Asbjørnsen :	Kornett II.
Hilmar Larsen :	Kornett III.
Gunnar Dahl :	Trompet I.
Karl Gundersen :	Basun.
Marthin Christiansen :	Basun.
Arthur Aanderø :	Baryton.
Anders Rønningen :	Tenor.
Arthur Gustavsen :	Tenor.
Sverre Øien :	Althorn I.
Johnny Michaelsen :	Althorn I.
Einar Christiansen :	Althorn II.
Alf Seth :	Althorn II.
August Christiansen :	Bass i Ess.
Arne Arnesen :	Bass i Ess.
Alex Micaelsen :	Bass i B.
Sigurd Hempel :	Clarinett I i B.
August Pedersen :	Clarinett II i B.
Rolf Olsen :	Fløite i C.
Aage Lassen :	Piccolo.
Ingv. Johnsen :	Lille tromme.
Hroar Johansen :	Lille tromme.
Randulf Steen :	Stor-tromme.

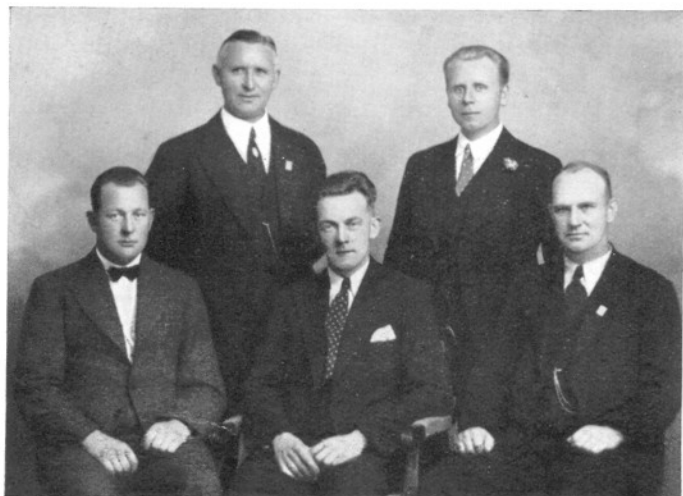
Den nuværende formann — Halvor Teksten — fortjener en særlig omtale for det store arbeide han har levert for korpset og for å få penger i kassen — et arbeide som har vist glimrende resultater.

Formennene, på hvem dagens byrde og hete først og fremst hviler, har levert et fremragende arbeide sammen med det øvrige styre.

Korpset har siden rekonstrueringen hatt følgende formenn: Theodor Thorsen. Karl Nilsen. Reidar Herwig Dahl. Halvor Teksten.

Kassereren August Christiansen har fungert samtlige siste 6 år.

Heimdals styre i jubileumsåret.

	Marthin Christiansen.	Randulf Steen.
Karl Gundersen.	Halvor Teksten, formann.	August Christiansen.

Det fjerde punkt har korpset søkt å fremme, først og fremst ved et godt samarbeide, og bl. a. ved om sommeren å arrangere familieturer og ved hvert år å holde en juletrefest, som er blitt en skattet tradisjon.

Ved alt dette har «Heimdal» gitt sitt ikke ringe bidrag til å høine samfundets lykke og kultur slik som godt samhold, god musikk og harmoni formår det bedre enn noe annet.

Vi sier som en av våre aviser skrev efter en av «Heimdal»s konserter :

Vel blåst!

Harald Alfsen.